

Złożenie wniosku o podjęcie postępowania, który jest bezzasadny, nie tamuje umorzenia

Jeżeli postępowanie zostało zawieszona na skutek niewskazania przez powoda w wyznaczonym terminie adresu pozwanego, to jego umorzenie następuje, gdy wniosek o jego podjęcie nie został zgłoszony w ciągu roku od daty postanowienia o zawieszeniu. Złożenie wniosku o podjęcie postępowania, który jest bezzasadny, nie tamuje umorzenia.

Tak uznał Sąd Najwyższy uchwałą z 18 listopada 2015 r., III CZP 74/15.

Sąd rejonowy postanowieniem z 15 stycznia 2014 r. zawiesił postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 6 kodeksu postępowania cywilnego, powódka bowiem – mimo wezwania i upływu wyznaczonego terminu – nie podała adresów zamieszkania pozwanych.

4 grudnia 2014 r. powódka wniosła o ustanowienie kuratora dla pozwanych, nieznanych z miejsca pobytu, informując sąd, że występowała do Centrum Personalizacji Dokumentów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, skąd otrzymała informację, iż pozwani nie są zameldowani na terenie Polski. Jednocześnie wniosła o podjęcie zawieszona postępowania.

Postanowieniem z 20 lutego 2015 r. sąd rejonowy, oddalając wniosek o ustanowienie kuratora, odmówił podjęcia postępowania, które następnie – tym samym postanowieniem – umorzył. Stwierdził, że wniosek o ustanowienie kuratora nie został dostatecznie uprawdopodobniony, skoro zatem nie ustała przyczyna zawieszenia i wniosek o podjęcie postępowania był bezzasadny, to – wobec upływu rocznego terminu ustanowionego w art. 182 § 1 k.p.c. – należało postępowanie umorzyć.

Rozpoznając zażalenie powódki, sąd okręgowy powziął poważne wątpliwości co do tego, czy przyczyną umorzenia postępowania na podstawie art. 182 § 1 k.p.c. jest brak aktywności strony, polegający na niezłożeniu w ciągu roku jakiegokolwiek wniosku o podjęcie postępowania, czy też na niezłożeniu wniosku skutecznego, i przedstawił Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienie prawne: Czy na tle przepisu art. 182 § 1 zd. 1 k.p.c. bieg terminu rocznego, o którym w nim mowa, przerywa każdy czy też tylko skuteczny, tzn. pozytywnie rozpatrzony przez Sąd, wniosek o podjęcie zawieszona w sprawie postępowania?

Sąd Najwyższy podjął uchwałę o treści przytoczonej na wstępie.

Komentarz eksperta:

Justyna Biskupska, [radca prawny Poznań Rödl & Partner](#)

Umorzenie postępowania jest jedną z niemerytorycznych form zakończenia postępowania. Jego przyczyny zostały unormowane zasadniczo w art. 355 k.p.c., zgodnie z którym sąd umarza postępowania, czyli kończy je definitywnie bez podejmowania rozstrzygnięcia co do istoty sporu, jeżeli powód cofnął pozew ze skutkiem prawnym lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

Odrębną od art. 355 k.p.c. podstawę umorzenia postępowania stanowi art. 182 § 1 k.p.c. Nawiązuje on jednak do przesłanek przewidzianych w tym pierwszym przepisie – przewiduje bowiem przypadki umorzenia postępowania w sytuacjach, w których powód wprawdzie pozwu nie cofnął, ale swoim zachowaniem dał podstawy do domniemania, że wniesionego powództwa już nie popiera. Art. 182 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. stanowi, że sąd umarza postępowanie zawieszona m.in. z przyczyn określonych w art. 177 § 1 pkt 6 (m.in. niewskazanie przez powoda adresu pozwanego), jeżeli wniosek o podjęcie postępowania nie został zgłoszony w ciągu roku od daty postanowienia o zawieszeniu. Wykładnia literalna przepisu wskazuje, że w celu zapobieżenia umorzeniu postępowania wystarczy zgłoszenie wniosku, bez względu na jego zasadność i skuteczność z punktu widzenia dalszego toku postępowania. Sąd Najwyższy w komentowanej uchwale uznał jednak, że takie rozumienie tego przepisu, oparte wyłącznie na wykładni literalnej, bez uwzględnienia kontekstu normatywnego, celu oraz istoty zawieszona postępowania z powodu niewskazania adresu pozwanego, nie jest prawidłowe.

Sąd ten podkreślił, że przyczyną zawieszona postępowania z powodu braku prawidłowego adresu pozwanego jest niemożność nadania sprawie biegu lub kontynuowania postępowania; brak tego adresu – zamieszkania lub siedziby

(uzasadnienie uchwały SN z 17 lipca 2014 r., III CZP 43/14) – uniemożliwia doręczenie odpisu pozwu oraz innych pism lub zawiadomień, odbywania posiedzeń jawnych, wydawania orzeczeń itd. Dopóki powód nie wskaże prawidłowego adresu pozwanego, dopóty postępowanie nie może się toczyć. W ocenie sądu nie budzi zatem wątpliwości, że złożenie w takim przypadku wniosku o podjęcie zawieszono postępowania bezzasadnego, albowiem niewskazującego prawidłowego adresu pozwanego, jest procesowo jałowe – wniosek taki podlega oddaleniu, gdyż przyczyna zawieszenia postępowania, udaremniająca jego dalszy bieg, nie zostaje usunięta, w związku z czym postępowanie wciąż nie może się toczyć.

Ponadto uznanie, że samo tylko złożenie wniosku o podjęcie postępowania – bez względu na to, czy jest uzasadnione – jest wystarczające do zapobieżenia skutkowi przewidzianemu w art. 182 § 1 zdanie pierwsze k.p.c., umożliwiłoby powodowi utrzymywanie sprawy w stanie zawieszenia. W ten sposób, w wyniku celowych działań powoda stanowiących nadużycie uprawnień procesowych (art. 3 k.p.c.), po stronie pozwanego mogłoby powstać realne zagrożenie jego prawa do wydania wyroku w sprawnym i szybkim postępowaniu sądowym (art. 45 ust. 1 konstytucji).

Sąd podzielił także pogląd wyrażony w uchwale SN z 23 lutego 1982 r. (III CZP 4/82) i uznał, że umorzenie postępowania na podstawie art. 182 § 1 k.p.c., zawieszono na skutek niewskazania przez powoda w wyznaczonym terminie adresu pozwanego (art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c.), nie jest dopuszczalne, jeżeli powód przed upływem roku od dnia postanowienia o zawieszeniu złożył wniosek o podjęcie postępowania, wskazując prawidłowy adres pozwanego; złożenie wniosku o podjęcie postępowania, który jest bezzasadny, umorzenia postępowania nie tamuje. Zajęcie takiego stanowiska jest równoznaczne z odejściem od poglądu wyrażonego w tych orzeczeniach Sądu Najwyższego, w których stwierdzono, z pominięciem argumentów użytych we wskazanej uchwale, że tylko brak jakiegokolwiek aktywności strony powodowej i jej zainteresowania losem zawieszono postępowania uzasadnia umorzenie postępowania na podstawie art. 182 § 1 k.p.c. (postanowienia z 7 kwietnia 1998 r., III CKN 921/97; z 21 października 2010 r., IV CSK 122/10; z 6 października 2010 r., II CSK 170/10; z 28 listopada 2014 r., I CSK 733/13).

Źródło: <http://www.rp.pl/Firma/304089981-Zlozenie-wniosku-o-podjecie-postepowania-ktory-jest-bezzasadny-nie-tamuje-umorzenia.html?template=restricted>